

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Gminy Puławy na lata 2025 – 2027

Puławy 2025

Spis treści

1	WSTĘP	3
2	SPECYFIKA GMINY/ MIASTA/ POWIATU	4
3	WNIOSKI Z DIAGNOZY POTRZEB.....	7
3.1	RODZINY I DZIECI	7
3.1.1	<i>Aktualny stan realizacji usług dla rodzin z dziećmi</i>	<i>7</i>
3.1.2	<i>Potrzeby i wyzwania</i>	<i>9</i>
3.2	OSOBY STARSZE I CHORE	9
3.2.1	<i>Aktualny stan realizacji usług dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (starszych i chorych)</i>	<i>9</i>
3.2.2	<i>Potrzeby i wyzwania</i>	<i>10</i>
3.3	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	11
3.3.1	<i>Aktualny stan realizacji usług dla osób z niepełnosprawnościami.....</i>	<i>11</i>
3.3.2	<i>Potrzeby i wyzwania</i>	<i>11</i>
3.4	OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	11
3.4.1	<i>Aktualny stan realizacji usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....</i>	<i>11</i>
3.4.2	<i>Potrzeby i wyzwania</i>	<i>12</i>
3.5	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	13
3.5.1	<i>Aktualny stan realizacji usług dla osób w kryzysie bezdomności</i>	<i>13</i>
3.5.2	<i>Potrzeby i wyzwania</i>	<i>13</i>
4	PLANOWANE CELE I DZIAŁANIA	14
4.1	RODZINY I DZIECI	14
4.2	OSOBY STARSZE I CHORE	16
4.3	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	16
4.4	OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	17
4.5	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	18
5	ZAŁOŻENIA FINANSOWE REALIZACJI PLANU.....	19
6	POTENCJAŁ INSTYTUCJI I PODMIOTÓW DO REALIZACJI DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PLANU	19
7	MONITORING.....	21

1 Wstęp

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi ważny kierunek rozwoju i zmian lokalnych polityk społecznych. Jest ona szczególnie ważna w kontekście aktualnych wyzwań i potrzeb społecznych ujawniających się na szczeblach lokalnych jak np. zmiany w strukturze społecznej, starzejąca się populacja, przeobrażenia rynku pracy, wyzwania pieczy zastępczej, nowe wyzwania zdrowotne i ekologiczne, bezdomność itd. Proces deinstytucjonalizacji został zdefiniowany w dokumencie pn. Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), przyjętym w dniu 15 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Zgodnie z nim deinstytucjonalizacja polega na „rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań, które umożliwią niezależne życie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie psychicznym i innym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a dzieciom życie pod opieką rodzinną lub pod opieką zbliżoną do rodzinnej”¹. Wdrażanie założeń deinstytucjonalizacji będzie wiązało się zatem z przyznaniem priorytetu usługom społecznym realizowanym w społeczności lokalnej przed usługami o charakterze stacjonarnym, rozwojem usług zindywidualizowanych, w tym profilaktycznych, wpływających na zmniejszenie konieczności obejmowania osób opieką instytucjonalną, rozwojem różnych form mieszkalnictwa, a także wykorzystaniem potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na poczet nowych usług środowiskowych.

Celem Lokalnych Planów Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Jest to strategiczny dokument lokalnej polityki społecznej, który ma na celu transformację systemu opieki z instytucjonalnej na środowiskową, realizowaną poprzez rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców. Sporządzenie powyższego dokumentu niewątpliwie zwiększy także szanse na pozyskanie dodatkowych środków m.in. z Funduszy Europejskich.

Opracowanie niniejszego dokumentu nastąpiło w ramach udziału w projekcie „Efektywna polityka społeczna w województwie lubelskim”, nr umowy FERS.04.13-IP.06-0017/23 realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Oś priorytetowa IV Spójność społeczna i zdrowie, Działanie 4.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego. Jednym z działań projektowych jest

¹ *Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*, str. 96.

opracowanie tzw.: Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych zwanego planem deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Dane zawarte w niniejszym dokumencie pochodzą m.in. ze sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach i są kompatybilne z założeniami *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Puławy na lata 2024- 2029* oraz *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Puławy na lata 2025 – 2027*.

2 Specyfika gminy

2.1 Położenie geograficzne

Gmina Puławy położona jest w województwie lubelskim, w jego północno- zachodniej części, bezpośrednio przy granicy z Mazowszem. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 161,2 km². Gmina Puławy jest największą ze wszystkich 11 gmin powiatu puławskiego (zajmuje 17,2% jego powierzchni) i sąsiaduje z aż dziewięcioma jednostkami osadniczymi. Od strony północnej przylegają do niej: gmina Ryki i obszar administracyjny miasta Dębina. Granicę wschodnią dzieli z gminami: Żyrzyn i Końskowola oraz obszarem administracyjnym miasta Puławy. W kierunku południowym, jej sąsiadami są gminy: Janowiec i Przyłęk, zaś od zachodu – Gniewoszków oraz Policzna. W gminie Puławy funkcjonują 32 sołectwa: Anielin, Borowa, Borowina, Bronowice, Dobrosławów, Gołąb I, Gołąb II, Góra Puławska, Góra Puławska Osiedle, Janów, Jaroszyn, Kajetanów, Klikawa, Kochanów, Kowala, Leokadiów, Łęka, Matygi, Niebrzegów, Nieciecz, Opatkowice, Pachnowola, Piskorów, Polesie, Sadłowice, Kolonia Góra Puławska, Skoki, Smogorzów, Sosnów, Tomaszów, Wólka Gołębska, Zarzecze.

2.2 Gospodarka i sytuacja ekonomiczna

Teren Gminy Puławy charakteryzuje w dalszym ciągu stosunkowo wysoki poziom funkcjonujących gospodarstw rolnych. Według danych statystycznych zawartych w raporcie Powszechnego Spisu Rolnego - 75% gospodarstw rolnych stanowią gospodarstwa o powierzchni poniżej 5 ha, gospodarstwa rolne nie przekraczające powierzchni 10 ha stanowią – 18% ogółu, zaś najmniej stanowią gospodarstwa większe - powyżej 10 ha – jest ich 7 %. Prowadzone w gminie gospodarstwa nie wykazują sprofilowania swojej działalności. Tereny gminy znane są z uprawy truskawek, jak również sadownictwa i uprawy zbóż. Rolnictwo w gminie w dalszym ciągu ma charakter tradycyjny, jest raczej rozdrobnione. Sektor rolniczy nie jest jednak jedynym źródłem utrzymania mieszkańców. Istotną rolę w rozwoju gospodarczym pełnią też przedsiębiorstwa i firmy prowadzone na terenach gminy. Głównymi dziedzinami gospodarki Gminy Puławy jest handel, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe.

Analizując okres od 2019 r. do grudnia 2023 r. liczba podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy systematycznie wzrasta, co jest korzystne dla rozwoju ekonomicznego gminy. Odnosząc się do gospodarki gminnej należy wskazać na problem bezrobocia. Tematyka ta jest złożona, jej zagadnieniami zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Puławach. W analizowanym okresie 2019 – 2023 daje się zauważyć, że z każdym rokiem poziom bezrobocia w gminie maleje.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r., stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 5,7 % dla województwa wynosi 7,5 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła w Gminie Puławy 244, w tym 59 % stanowiły kobiety, a 41 % mężczyźni.

2.3 Sytuacja demograficzna

Według danych statystycznych liczba ludności zamieszkujących teren gminy na przestrzeni lat 2021-2023 uległa zwiększeniu, natomiast stan ludności Gminy Puławy na 31 grudnia 2024 r., wyniósł 12 062 osób, z czego 50,50 % stanowiły kobiety, a 49,50 % mężczyźni. W porównaniu do roku 2023 odnotowano spadek ludności o 31 osób.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18 %, osoby w wieku produkcyjnym 60 %, zaś w wieku poprodukcyjnym 22 %.

Z danych statycznych ujętych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Puławy Na lata 2024- 2029*, wynika że społeczeństwo w wieku poprodukcyjnym w okresie 2019- 2023 systematycznie wzrastało co oznacza, że coraz więcej jest osób podejmujących decyzję o przejściu na emeryturę. Jest to niepokojące z uwagi na wzrost starszej populacji w gminie, dane te świadczą o starzeniu się społeczeństwa gminy, co jest także charakterystyczne dla całego kraju. Należy pamiętać, że starzenie się populacji ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie naszego społeczeństwa, rodzi bowiem szereg problemów wynikających ze zwiększenia populacji nieaktywnej zawodowo, jak również konieczności zapewnienia tej grupie niezbędnych potrzeb, w sferze nie tylko ekonomicznej czy zdrowotnej, ale również pobudzania aktywności seniorów.

Analizując dane demograficzne należy zauważyć, że pokazują one negatywne zjawiska tj.:

- notowany jest ujemny przyrost naturalny,
- maleje grupa osób w wieku produkcyjnym, co zagraża równowadze ekonomicznej i wypracowywaniu dochodu dla gminy oraz produktu krajowego brutto,
- maleje liczba zawieranych małżeństw, co może potęgować zjawisko niskiej dzietności,
- maleje liczebność populacji osób młodych w wieku przedprodukcyjnym, co zagraża zastępowalności pokoleń, a tym samym wpływa na poziom rozwoju ekonomicznego,
- zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co oznacza konieczność przygotowania się na zaspokajanie potrzeb opiekuńczych i wspomagających tę

grupę mieszkańców, i zapewnienia dostępności różnego rodzaju usług niezbędnych mieszkańcom.

Starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny należy oceniać jako sytuację trudną. Problemy społeczne, jakie może powodować taki stan to przede wszystkim ubóstwo oraz trudności w samodzielności starszych mieszkańców gminy. Rozległy teren gminy i konieczność dojazdu do większości placówek powoduje konieczność zatrudniania z zewnątrz kadry w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców niesamodzielnych, chorych, niepełnosprawnych i wchodzących w wiek senioralny, co przedkłada się na zwiększone koszty organizacji i dostarczania usług oraz wiele innych zagrożeń.

Gmina Puławy, podobnie jak wiele innych miast i gmin w Polsce należy do starzejących się demograficznie. Problem starzejącego się społeczeństwa zwraca uwagę na konieczność takiego organizowania systemu wsparcia oraz zabezpieczania, by niezbędne potrzeby dla tej kategorii mieszkańców mogły być zaspokojone. Problem ten z uwagi na rozległy obszar gminy będzie dość trudny do rozwiązania, między innymi ze względu na konieczność organizacji usług opiekuńczych i wspomagających seniorów (rozszerzenie dotychczasowego wsparcia), których liczebność będzie ulegała zwiększeniu. Taki stan rzeczy spowoduje zapotrzebowanie na różnorodne usługi, które w części przypadków trzeba będzie finansować lub dofinansowywać.

W sytuacji demograficznej można też szukać pozytywnych czynników. Niewielki poziom migracji (wymeldowań) wskazuje, że liczna grupa mieszkańców uznaje gminę Puławy jako miejsce do życia i rozwoju i w najbliższym okresie pozostawać będzie na jej obszarze. Dość wysoki wskaźnik zameldowań w gminie, a tym samym napływania nowych mieszkańców ukazuje, że tereny gminy od wielu lat są atrakcyjne do zamieszkania. W strukturze wiekowej mieszkańców w dalszym ciągu najliczniej reprezentowana jest grupa osób w wieku produkcyjnym, w przedziałach wiekowych umożliwiających aktywność zawodową i społeczną, co należy postrzegać jako szansę dla rozwoju oraz bieżącego rozwiązywania pojawiających się problemów społecznych.

3 Wnioski z diagnozy potrzeb

W ramach zadań z zakresu pomocy społecznej w 2024 r., mieszkańcy gminy mogli skorzystać ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, w tym szeroko rozumianej pracy socjalnej. Z pomocy tej mogli skorzystać mieszkańcy, którzy wymagali wsparcia w różnych kryzysach, w których się znaleźli. W ramach współpracy z Chrześcijańską Służbą Charytatywną mieszkańcy gminy skorzystali z pomocy z Programu PO PŻ (FEAD), z pomocy tej skorzystało 259 osób w 116 rodzinach. Poniżej przedstawiamy stan realizacji usług z podziałem na konkretnych odbiorców usług.

3.1 Rodziny i dzieci

3.1.1 Aktualny stan realizacji usług dla rodzin z dziećmi

1. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania

- **Pomoc w formie asystenta rodziny**

W 2024 roku w ramach działań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach zapewniał wsparcie asystenta rodziny 10 rodzinom (21 dzieci). Nakłady finansowe na pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny w 2024 r. wyniosły 109 555,16 zł z czego 83,26% stanowiły środki z budżetu gminy, natomiast 16,74% środki krajowe znajdujące się w budżecie wojewody m.in. z Funduszu Pracy.

Sposób realizacji: Zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę.

- **Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**

Pomoc świadczona w ramach Programu rządowego Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, w ramach której udzielono wsparcia 1 dziecku w wieku do ukończenia 16. roku życia posiadającemu orzeczenie o niepełnosprawności, znajdującego się w grupie osób wymagających wysokiego poziomu wsparcia. Poniesiono koszty w wysokości 8 908,91 zł w, całości finansowane ze środków krajowych w ramach Funduszu Solidarnościowego. Na podstawie licznych zgłoszeń można wywnioskować, że zapotrzebowanie na tą formę pomocy z roku na rok będzie wzrastać.

Sposób realizacji: Usługę asystencji świadczyła osoba wskazana przez opiekuna prawnego uczestnika ww. programu, zatrudniona na umowę zlecenie.

2. Inne formy usług

• **Pobyty w domu pomocy społecznej**

Największe nakłady finansowe realizowane są na opłacenie pobytu 3 dzieci w domu pomocy społecznej (dwójka dzieci umieszczona na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Puławach). W 2024 r. w ramach środków pochodzących z budżetu gminy wydawkowano na ten cel łącznie 242 098,92 zł w tym kwotę 11 900,00 zł uzyskano z tytułu odpłatności osób obowiązanych oraz współodpłatności mieszkańców.

Sposób realizacji: Opłacanie pobytu w całodobowej placówce na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

• **Pomoc w formie finansowania posiłku**

Pomoc świadczona w ramach Programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” w formie zakupu obiadów dla 67 dzieci. Poniesiono koszty w wysokości 62 309,00 zł z czego 76,56% stanowiły środki krajowe z budżetu samorządu województwa natomiast 23,44 % środki z budżetu gminy.

Sposób realizacji: Opłacanie posiłków w placówkach oświatowych na podstawie wydanej decyzji administracyjnej.

• **Karta Dużej Rodziny**

Ustawą z dnia 5 grudnia 2014 roku wprowadzona została Karta Dużej Rodziny, mająca zasięg ogólnopolski. Karta umożliwia członkom rodzin wielodzietnych korzystanie ze zniżek oferowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne przystępujące do programu. Posiadacze Karty mają możliwość skorzystania ze zniżek na terenie całego kraju w m.in. sferze kulturalnej, transportowej, ulg podatkowych. Rodzice z Karty Dużej Rodziny mogą korzystać dożywotnio, a dzieci do 18 roku życia lub do ukończenia nauki maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia, bądź bez względu na wiek w przypadku posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Beneficjentami programu są członkowie rodziny wielodzietnej, bez względu na jej dochód. W 2024 roku wpłynęło 71 wniosków, a wydano 142 kart.

Sposób realizacji: Samodzielnie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach.

• **Owocna Karta Dużej Rodziny**

Uchwałą Nr XXXVII/216/2014 Rady Gminy Puławy z dnia 29 sierpnia 2014 r. radni wprowadzili Program „Owocna Karta Dużej Rodziny 3+”.

Podstawowymi celami programu jest wzmocnienie funkcji rodziny i kondycji finansowej rodzin wielodzietnych, promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej, ułatwianie rodzinom wielodzietnym dostępu do dóbr kultury, sportu,

rozrywki. Program wsparcia dla rodzin wielodzietnych obejmuje wszystkie chętne do wzięcia w nim udziału rodziny (w tym zastępcze) zamieszkałe na terenie gminy Puławy i płacące tu podatki, posiadające przynajmniej troje dzieci oraz prawo do posiadania ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, bez względu na kryterium dochodowe.

Beneficjentami programu są członkowie rodziny wielodzietnej, bez względu na jej dochód. W 2024 roku wpłynęło 44 wnioski, a wydano 117 kart. W ramach poniesionych wydatków zrefundowano koszty wycieczek szkolnych w łącznej kwocie 5 668,00 zł z budżetu gminy. Ponadto osoby uprawnione do ww. karty mają możliwość uzyskania ulgowych przejazdów świadczonych przez Miejski Zakład Komunikacji w Puławach na terenie Gminy i Miasta Puławy.

Sposób realizacji: Samodzielnie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach

3.1.2 Potrzeby i wyzwania

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach pokazują, że z każdym rokiem zwiększa się liczba dzieci i rodzin obejmowanych pomocą w formie finansowania posiłków w placówkach oświatowych oraz objęcia pomocą w formie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. W związku z powyższym konieczne jest zapewnienie środków finansowych na dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych oraz pozyskiwanie dodatkowych środków w ramach Programów wprowadzanych przez Ministerstwo.

Wskazane jest również kontynuowanie form pomocy asystenta rodziny w celu zapobiegania zabezpieczania dzieci w pieczy zastępczej.

3.2 Osoby starsze i chore

3.2.1 Aktualny stan realizacji usług dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (starszych i chorych)

1. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania

• Usługi opiekuńcze

W 2024 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 15 osób. Wskazane usługi świadczone były w miejscu zamieszkania. Wydatki na ten cel wyniosły 108 728,88 zł w tym 67,24 % pochodziło ze środków budżetu gminy, 15,72 % to środki z odpłatności i współodpłatności mieszkańców natomiast 17,03 % kosztów zostało zrefundowanych w ramach Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Opieka 75+” edycja 2024.

Sposób realizacji: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach zawarł umowę zlecenie ze Spółdzielnią Socjalną "Pomocni nad Wisłą".

2. Inne formy usług

• Pobyt w domu pomocy społecznej

W 2024 r. z tej formy pomocy skorzystało 7 osób dorosłych. Z uwagi na fakt, iż na terenie Gminy Puławy nie funkcjonuje dom pomocy społecznej (dalej: DPS), opłacono pobyty w placówkach znajdujących się poza terenem gminy tj. DPS w Janowie Lubelskim, DPS w Świdniku, DPS w Krasnymstawie, DPS W Żyrzynie, DPS w Różance oraz DPS w Leopoldowie. Łączna kwota wydatków w 2024 r. wyniosła 312 388,28 zł w tym 94,68 % środków pochodziło z budżetu gminy natomiast 5,32 % to środki z odpłatności i współodpłatności mieszkańców.

Sposób realizacji: Umieszczenie osób w placówkach całodobowych na podstawie decyzji administracyjnych.

3.2.2 Potrzeby i wyzwania

Rozproszona zabudowa wsi powoduje, że osoby starsze i zmagające się z chorobą z uwagi na samotność często zdane są na życzliwość innych osób w zakresie realizacji podstawowych potrzeb. Często nie są również w stanie samodzielnie przygotowywać sobie ciepłych posiłków, sprzątać, dbać o posesję, dojechać do lekarza.

W związku z powyższym wskazane jest zapewnienie odpowiedniej opieki zwiększającej się liczbie osób długotrwale chorych, starszych, samotnych w miejscu ich zamieszkania oraz zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób w domach pomocy społecznej, zabezpieczenie usług opiekuńczych oraz pobytu w ośrodkach wsparcia czy też w mieszkaniach chronionych.

Potrzeby mieszkańców obligują władze gminy do wprowadzania nowych form wsparcia skierowanych do osób starszych i chorych tj. usługa „opieka na odległość”. W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach przystąpił do realizacji modułu II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2025 rok, w ramach ww. programu planowane jest objęcie wsparciem 50 osób w wieku 60 + z terenu gminy Puławy, przy wykorzystaniu tzw. „opasek bezpieczeństwa” lub innych „urządzeń bezpieczeństwa”, przy jednoczesnym zapewnieniu usługi obejmującej całodobową obsługę przez centrum monitoringu i systemu teleinformatycznego.

3.3 Osoby z niepełnosprawnością

3.3.1 Aktualny stan realizacji usług dla osób z niepełnosprawnościami

- **Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**

Pomoc świadczona w ramach Programu rządowego Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, w ramach której udzielono wsparcia 7 osobom niepełnosprawnym z czego 71,43 % uczestników stanowiły osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia. Poniesiono koszty w wysokości 64 215,74 zł w całości finansowane z Funduszu Solidarnościowego.

Sposób realizacji: Usługi asystencji świadczyły osoby wskazane przez uczestników projektu zatrudnione na umowę zlecenie.

3.3.2 Potrzeby i wyzwania

Stan zdrowia uniemożliwiający bądź utrudniający samodzielne przemieszczanie się poza swoją posesję, znaczne rozproszenie miejscowości w Gminie Puławy oraz duża odległość od większych ośrodków tj. Puław, Dębina stanowi istotną do pokonania barierę przez osoby niepełnosprawne. Wskazane jest kontynuowanie tej formy pomocy z uwagi na zwiększoną ilość osób zgłaszających się z wnioskiem o udzielenie tej formy wsparcia. W 2025 r. do udziału w ww. Programie zgłosiło się 12 osób dorosłych. Dzięki środkom pozyskanym przez Spółdzielnię Socjalną „Pomocni nad Wisłą” w ramach Programu „Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dofinansowanego ze środków EFS Plus.” w ramach Projektu: „Usługi opiekuńcze i społeczne w gminie Puławy i w gminie Żyrzyn” 10 mieszkańców gminy zostało objętych wsparciem w formie asystenta.

3.4 Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

3.4.1 Aktualny stan realizacji usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

- **Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny**

W Urzędzie Gminy Puławy funkcjonuje Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny (dalej: GPKI). Mieszkańcy mogą w nim uzyskać bezpłatne porady u specjalistów – psychologa i terapeuty. Z tej formy wsparcia mogą skorzystać m.in. osoby uzależnione i ich rodziny, osoby doświadczające przemocy domowej czy rówieśniczej oraz osoby borykające się z trudnościami żywotnymi.

W ramach powyższego wsparcia w 2024 r. udzielono pomocy 45 osobom. Środki pochodzące w całości z budżetu gminy wyniosły 17 985,00 zł.

Sposób realizacji: samodzielnie przez Urząd Gminy Puławy.

- **Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

GOPS w 2024 r. realizował specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach których objęto wsparciem 2 osoby. Usługi te pozwalają osobom cierpiącym na zaburzenia psychiczne funkcjonować w miejscu ich zamieszkania. Koncentrują się przede wszystkim na uczeniu i rozwijaniu umiejętności potrzebnych do samodzielnego życia, wspomaganiu w procesie leczenia, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania właściwych relacji społecznych. Poniesiono koszty w wysokości 24 467,00 zł - finansowane z budżetu wojewody. Wpływy z odpłatności stanowiły 4,35 % poniesionych wydatków.

Sposób realizacji: Ośrodek zawarł umowę zlecenie ze Spółdzielnią Socjalną "Pomocni nad Wisłą".

3.4.2 Potrzeby i wyzwania

Bagatelizowanie przez osoby i ich otoczenie specyficznych potrzeb związanych z niepełnosprawnością sprawia, że niewątpliwie istnieje potrzeba kontynuowania ww. wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, świadczonych zarówno w formie GPKI jak również w ramach usług świadczonych w miejscu zamieszkania. Oprócz ww. form wsparcia mieszkańcy mają możliwość skorzystania z pomocy świadczonej przez placówkę pomocową – Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze Puławskiej – placówka wsparcia dziennego, finansowany jest w całości z budżetu powiatowego. Dzięki działalności ww. placówki w 2024 r. 22 mieszkańców gminy uzyskało wsparcie mające na celu poprawę lub utrzymanie satysfakcjonującego poziomu funkcjonowania psychospołecznego osobom potrzebującym. Pobyt w ww. placówce jest dla uczestników bezpłatny, a placówką nadzorującą pracę ośrodka jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W związku z powyższym można wnioskować, iż pomoc w zakresie pobytu dziennego jest zapewniona w wystarczającym zakresie.

Ponadto w 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach zawarł umowę dzięki której stał się jednym z Podmiotów stanowiących Zespół Koordynacji Międzyinstytucjonalnej w ramach Projektu „Funkcjonowanie i rozwój Regionalnego Centrum Zdrowia Psychiatrycznego Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie”. W ramach powyższej współpracy zostanie ustalony sposób koordynacji i komunikacji międzysektorowej instytucji udzielających pomocy (z sektora zdrowia, oświaty i pomocy społecznej). Powyższe działania będą stanowić realny wpływ na kształt systemu wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży, poprzez wypracowanie umów bilateralnych i multilateralnych pomiędzy instytucjami oraz opracowywanie reguł i procedur dotyczących wsparcia dziecka i rodziny.

3.5 Osoby w kryzysie bezdomności

3.5.1 Aktualny stan realizacji usług dla osób w kryzysie bezdomności

- **Pobyt w schronisku dla osób bezdomnych**

Na podstawie zawartego Porozumienia z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta w Puławach w 2024 r. zapewniono schronienie 2 dorosłym mężczyznom. Poza możliwością czasowego zamieszkania w ramach ww. pomocy mieszkańcy schroniska mają zapewnione m.in.: całodienne wyżywienie, możliwość korzystania z kąpeli, prania i zmiany odzieży, poradnictwa prawnego, poradnictwa socjalnego, opiekę lekarską oraz pomocy psychoterapeutycznej. Poniesione koszty w wysokości 17 457,00 zł pochodziły z budżetu gminy. Wpływy z odpłatności osób umieszczonych za przyznany pobyt stanowiły 53,53 % ww. kosztów.

Sposób realizacji: Opłacanie schronienia osobom bezdomnym na podstawie wydania decyzji administracyjnej.

- **Posiłek w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”**

Pomoc świadczona w ramach Programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” w formie zakupu obiadów dla 4 osób dorosłych. Poniesiono koszty w wysokości 10 528,00 zł z czego 76,56% stanowiły środki krajowe z budżetu samorządu województwa natomiast 23,44 % środki z budżetu gminy.

Sposób realizacji: Opłacanie posiłków w schronisku dla osób bezdomnych na podstawie wydania decyzji administracyjnej.

3.5.2 Potrzeby i wyzwania

Dane jakie są w posiadaniu GOPS wskazują, że problem bezdomności w gminie nie jest problemem dominującym. Osoby bezdomne korzystające ze wsparcia ośrodka to nie tylko osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia w Schronisku, są to też osoby korzystające ze świadczeń pomocy zamieszkujące pustostany, czy też pomieszczenia, których stan techniczny uniemożliwia ich użytkowanie w celach mieszkalnych. Problem bezdomności jest trudny do rozwiązania, jest on efektem wielu czynników mających wpływ na życie człowieka tj. utrata pracy, zadłużenia w opłatach, czy zdarzenia losowe.

4 Planowane cele i działania

4.1 Rodziny i dzieci

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem.	4.1.1	Promowanie prawidłowego modelu rodziny	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach - placówki oświatowe	- Środki własne
	4.1.2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne
Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa	4.1.3	Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne
	4.1.4	Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne

	4.1.5	Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego)	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Urząd Gminy -Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin	- Środki własne
	4.1.6	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych (kolonie itp.)	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach,	- Środki własne
Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do usług asystenckich	4.1.7	Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki z budżetu wojewody

4.2 Osoby starsze i chore

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Zwiększenie dostępu osób starszych i chorych do usług opiekuńczych oraz towarzyszących	4.2.1	Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne
	4.2.2	Realizacja Programu „Opieka 75+”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne - Środki z budżetu wojewody
Zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych i chorych	4.2.3	Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” moduł II (teleopieka)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki własne - Środki z budżetu wojewody

4.3 Osoby z niepełnosprawnością

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług opiekuńczych oraz towarzyszących	4.3.1.	Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- środki z budżetu wojewody

4.4 Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia	4.4.1	Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - Ośrodki Zdrowia - Urząd Gminy Puławy - Gminny Ośrodek Kultury w Puławach z siedzibą w Gołębiu i w Górze Puławskiej	- Środki własne
	4.4.2.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - Ośrodki Zdrowia - Urząd Gminy Puławy - Gminny Ośrodek Kultury w Puławach z siedzibą w Gołębiu i w Górze Puławskiej	- Środki własne
	4.4.3.	Prowadzenie Gminnego Punktu Konsultacyjnego-Informacyjnego	- Urząd Gminy Puławy	- Środki własne
Zwiększenie dostępu osób w kryzysie zdrowia psychicznego do specjalistycznych usług	4.4.4	Przyznawanie pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki z budżetu wojewody
		Kierowanie do Środowiskowego Domu	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach	- Środki z budżetu powiatu

		Samopomocy w Górze Puławskiej	-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach -Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze Puławskiej	
--	--	-------------------------------	--	--

4.5 Osoby w kryzysie bezdomności

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Zaspokojenie potrzeb osób znajdujących się w kryzysie bezdomności	4.5.1	Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - Schronisko im. Św. Brata Alberta w Puławach	- Środki własne
	4.5.2	Zapewnienie ciepłego posiłku osobom bezdomnym.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - Schronisko im. Św. Brata Alberta w Puławach	- Środki własne - Środki z budżetu wojewody

5 Założenia finansowe realizacji planu

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Gminy Puławy przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji.

Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu własnego - samorządowego, jednak pełna realizacja Planu nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Planu pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy – wg corocznych planów,
- dotacji z budżetu wojewody,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

6 Potencjał instytucji i podmiotów do realizacji działań wynikających z planu

Działania mogą być realizowane na różnych poziomach poczynając od współpracy partnerskiej, aż po zlecanie realizacji zadań publicznych w trybie określonym przepisami prawa. W zlecaniu zadań preferowane będą procedury oparte na przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Zakres oraz potencjał kadrowy instytucji uprawnionych do podejmowania działań wynikających z planu prezentuje poniższe zestawienie.

1. Urząd Gminy Puławy- do podstawowych zadań gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Obejmuje między innymi wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz prowadzenie polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej. Dzięki prowadzonemu GPKI przez tut. Urząd mieszkańcy mogą uzyskać bezpłatne porady u specjalistów, co stanowi istotne wsparcie w ramach ww. Planu.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach- jednostka organizacyjna Urzędu Gminy Puławy, przy pomocy której Wójt Gminy Puławy wykonuje zadania samorządu gminnego z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej, świadczeń rodzinnych, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych i pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innych ustaw.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puławach- prowadzi działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).

4. Punkt Bezpłatnej Pomocy Prawnej i Psychologicznej - realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1534 tj.). Pomoc prawna ukierunkowana jest na zagadnienia typowo prawne m.in. potrzebne zwrócenie się ze sprawą do sądu,

5. System Oświaty -Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych realizuje zadania związane z prowadzeniem publicznych placówek oświatowych na terenie Gminy Puławy, w szczególności zapewnieniem obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej tych placówek. W Gminie Puławy funkcjonuje 9 placówek oświatowych, szkoły, przedszkola, żłobki oraz punkty przedszkolne.

6. Spółdzielnia socjalna „Pomocni nad Wisłą” – realizuje usługi społeczne – usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania rodziny, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i usługi gospodarcze. Ponadto ww. Spółdzielnia samodzielnie pozyskuje środki na realizację usług skierowanych do mieszkańców Gminy Puławy. Aktualnie realizuje Projekt pt. „Usługi opiekuńcze i społeczne w gminie Puławy i w gminie Żyrzyn” realizowany w ramach działania 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie spójności społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

7. Ośrodki Kultury – Gminny Ośrodek Kultury w Puławach z siedzibą w Gołębiu i w Górze Puławskiej.

Ponadto na terenie Gminy Puławy i sąsiadującego Miasta Puławy znajdują się podmioty, dzięki którym możliwe będzie podjęcie działań informacyjnych, wspierających, które pomogą w szybkim dotarciu do osób potrzebujących danego rodzaju wsparcia m.in.:

- Koła Gospodyń Wiejskich na terenie Gminy Puławy – 9
- Ochotnicza Straż Pożarna - 10
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy- zapewnia pomoc i wsparcie adresowane do osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Puławach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach,
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Puławach,
- Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji,
- Poradnia Rodzinna w Puławach,
- Punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych,
- Mediateka - Biblioteka Miejska w Puławach

7 Monitoring

Monitoring wskaźników określonych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony na bieżąco. Na koniec obowiązywania *Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Gminy Puławy na lata 2025-2027* Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach opracuje raport z jego realizacji, który następnie zostanie przedłożony Wójtowi Gminy Puławy i Radzie Gminy Puławy.

Lista wskaźników poddanych monitoringowi

RODZINY Z DZIEĆMI	
1.	Liczba działań promujących prawidłowy model rodziny
2.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
3.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną
4.	Liczba programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych
5.	Liczba dzieci i młodzieży korzystająca z zorganizowanego czasu wolnego
6.	Liczba dzieci objętych usługami asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością
OSOBY STARSZE I CHORE	
1.	Liczba działań promujących zdrowie i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
2.	Liczba osób korzystających z usług w ramach Programu „Opieka 75+”
3.	Liczba osób objętych usługami teleopieki
4.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	
1.	Liczba osób objętych usługami asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	
1.	Liczba działań promujących zdrowie i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
2.	Liczba kampanii profilaktycznych dotyczących zwiększenia świadomości na temat zdrowia psychicznego
3.	Liczba osób korzystających z Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w kryzysie zdrowia psychicznego
4.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
5.	Liczba osób objęta wsparciem Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze Puławskiej
OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	
1.	Liczba osób w kryzysie bezdomności, którym udzielono schronienia
2.	Liczba osób w kryzysie bezdomności, które skorzystały z posiłku